

Kvalitetsrapport för Täbys kommunala grundskolor läsåret 2021/2022

Barn- och grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Barn- och grundskolechefens sammanfattande kommentar	3
Inledning	3
Gemensamma prioriteringar	4
Elevehälsa och särskilt stöd	4
Utveckla undervisningskvaliteten och bedömarkompetensen.....	5
Digitaliseringens möjligheter	6
Barn- och grundskolenämndens mål.....	7
Underlag för resultat och bedömning av måluppfyllelse	7
Eleverna når högt ställda kunskapskrav	8
<i>Kunskapsresultat, årskurs 3</i>	8
Skriftliga omdömen	8
Nationella prov.....	10
<i>Analys av kunskapsresultat, årskurs 3</i>	11
<i>Kunskapsresultat, årskurs 6</i>	12
Betygsresultat.....	12
Resultat på nationella prov.....	12
<i>Analys av kunskapsresultat, årskurs 6</i>	13
<i>Kunskapsresultat, årskurs 9</i>	14
Betygsresultat.....	14
Elevernas resultat i förhållande till Täbys jämförelsekommuner	15
Betygsresultat årskurs 9, flickor – pojkar	15
Resultat på nationella prov.....	16
<i>Analys av kunskapsresultat, årskurs 9</i>	16
<i>Betygsresultat i relation till resultat på nationella prov, årskurs 6 och 9</i>	17
Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna är högt	20
Eleverna är nöjda med sin skola	20
Eleverna är nöjda med sitt fritidshem	21
Eleverna känner sig trygga i sin skola	21
Eleverna känner sig trygga i sitt fritidshem	22
<i>Sammanfattande analys</i>	23
Elevernas psykiska och fysiska hälsa främjas i de pedagogiska verksamheterna	25
Elevers dagliga fysiska aktivitet	25
Elevers mående i skolan.....	26
<i>Sammanfattande analys</i>	27

Barn- och grundskolechefens sammanfattande kommentar

Täbys kommunala grundskolor håller en fortsatt hög kvalitet vilket blir synligt i kunskapsresultaten. Läsåret har liksom föregående läsår präglats av covid-19-pandemin, och även om nationellt beslutade restriktioner lyftes i början på vårterminen har skolorna haft fortsatta utmaningar i en osäker tillvaro med bland annat periodvis hög sjukfrånvaro.

Kunskapsresultaten i årskurs 9 visar på en ökning av det genomsnittliga meritvärdet jämfört med föregående läsår, och andelen elever som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen respektive blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram visar på stabilitet över tid. Täbys resultat ligger på en hög nivå i förhållande till länet och riket.

Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna är mycket högt, vilket blir synligt i resultaten för brukarundersökningen Våga Visa. Eleverna i Täbys verksamheter är överlag nöjda med sin skola och den psykiska och fysiska hälsan främjas i de pedagogiska verksamheterna. En mycket stor andel av eleverna anger att de känner sig trygga både i skolan och på fritidshemmet. Måluppfyllelsen avseende trygghet ligger över genomsnittet i jämförelse med samtliga deltagande kommuner i Våga Visa.

Det pågående forsknings- och utvecklingsarbetet som syftar till att utveckla undervisningskvaliteten och bedömarkompetensen inom de kommunala grundskolorna påvisar progression, men bör fortsätta då det inom vissa ämnen och årskurser finns behov att ytterligare öka kvaliteten och likvärdigheten i lärares bedömningar. En hållbar bedömningspraktik kan därtill bidra till att minska elevers stress inför betygssättning. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med långsiktighet i skolutvecklingsarbete och pedagogiska strategier tar Täby ytterligare steg mot Sveriges högsta utbildningskvalitet.

Inledning

Enligt skollagens fjärde kapitel ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Denna rapport är en sammanställning av det systematiska kvalitetsarbetet i Täby kommuns kommunala grundskolor för läsåret 2021/2022. Rapporten tar utgångspunkt i hur skolorna har arbetat för att nå läroplansmålen och verksamhetsplanens mål, och beskriver måluppfyllelsen i förhållande till barn- och grundskolenämndens mål:

- *Eleverna når högt ställda kunskapskrav*
- *Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna är högt*
- *Elevernas psykiska och fysiska hälsa främjas i de pedagogiska verksamheterna.*

Rapporten inleds med en beskrivning av hur skolorna har arbetat med tre av nämndens utvecklingsområden som valts ut som gemensamma prioriteringar inför läsåret 2021/22.

Gemensamma prioriteringar

Tre av barn- och grundskolenämndens utvecklingsområden har valts ut som gemensamma prioriteringar för kommunens grundskolor:

- *Elevhälsa och särskilt stöd*
- *Utveckla undervisningskvaliteten och bedömarkompetensen*
- *Digitaliseringens möjligheter*

Nedan följer en sammanfattning av hur skolorna har arbetat med respektive område under läsåret 2021/2022.

Elevhälsa och särskilt stöd

Inom elevhälsan har det förebyggande och hälsofrämjande arbetet varit fortsatt högt prioriterade under läsåret. Flera skolor lyfter upp vikten av att elevhälsoarbetet ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete och att man regelbundet planerar, följer upp, utvärderar och analyserar olika insatser. Valfungerande rutiner, kollegialt lärande samt en gemensam förståelse för att elevhälsa är en angelägenhet för alla anställda på skolan anges vara viktiga framgångsfaktorer. Samtidigt beskriver några skolor att det åtgärdande arbetet tar ett större fokus än önskat eftersom samtliga skolor strävar efter ett mer proaktivt arbetssätt utifrån förebyggande och hälsofrämjande insatser. Det finns ett behov av kompetensutveckling samt utvecklande av rutiner och arbetssätt för att ytterligare utveckla det främjande och förebyggande elevhälsoarbetet.

Genom att arbeta tvärprofessionellt kan elevhälsoarbetet bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande och hälsa under hela skoldagen. Flera skolor anger att de har ett flertal mötesforum som möjliggör samverkan mellan olika professioner. Elevhälsans professioner har där en viktig roll i att handleda och utbilda arbetslag med lärare och fritidshemspersonal för att öka förmågan att reflektera och agera kring elevgrupper, enskilda elever, gemensamma normer och läroprocesser.

Samtliga skolor bedriver ett aktivt värdegrundsarbete med fokus på bland annat normer, relationer och delaktighet. Arbetet bedrivs genom olika organiserade elevaktiviteter samt temadagar och temaveckor. Arbetet sker även på daglig basis via exempelvis ledarskapet i klassrummet och den pedagogiska personalens bemötande av elever. Alla skolor bedriver ett kontinuerligt pågående trygghetsarbete med "trygghetsteam" som leder det preventiva arbetet för att exempelvis motverka otrygga klassrumsklimat och kränkande behandling.

Skolorna arbetar med tillgängliga lärmiljöer och anpassar verksamheten på olika sätt utifrån elevernas behov, då de ser att detta ökar förutsättningarna för att elever ska kunna tillgodogöra sig både kunskapsmål och sociala mål. Exempel på anpassningar är bildstöd, skolgemensamma lektionsstrukturer, att delar av undervisningen sker i mindre gruppkonstellationer samt arbete för likvärdiga och igenkännande lärmiljöer.

Samtliga skolor arbetar med att främja skolnärvaro. Gemensamma rutiner som är förankrade hos all skolpersonal är en viktig del i det arbetet. Vissa skolor har sett ett behov av att aktualisera sina planer och rutiner för skolnärvaro i spåren av covid-19-pandemin. Ett stödmaterial på vetenskaplig grund och fortbildning avseende närvarofrämjande insatser samt

åtgärdande arbete på grupp- och individnivå har erbjudits alla skolor, såväl fristående som kommunala. Stödmaterialens syfte är att skolorna ska uppmärksamma och agera på elevers frånvaro på ett tidigt stadium samt få verktyg till att kartlägga behov hos elever och i skolmiljön. Ett nytt sätt att rapportera oro vid skolfrånvaro har implementerats och bidragit till kännedom om samt stödstrukturer kring skolfrånvaro.

Vikten av rörelse för att främja såväl fysisk som psykisk hälsa är väl dokumenterad. Flera skolor har lagt fokus på att utveckla rastverksamheten och att på olika sätt motivera elever till att delta i rörelse, lek och samspel.

Exempel på kompetensutveckling som genomförts ute på skolorna är arbete kring Skolverkets skrift "Hälsa för lärande" och utbildning av medarbetare inom NPF-området (NPF - neuropsykiatriska funktionsnedsättningar).

Utveckla undervisningskvaliteten och bedömarkompetensen

Skolutvecklingsarbetet avseende utvecklad undervisningskvalitet och ökad bedömarkompetens har fortsatt under läsåret. Inom det forsknings- och utvecklingsarbete (FoU) som Täby deltar i sker uppföljning av formella resultat samt datainsamling utifrån enkäter. Dessa resultat analyseras i syfte att identifiera möjligheter till skolutveckling för en ökad undervisningskvalitet och en stärkt bedömarkompetens. Genom FoU-samarbete med Örebro och Stockholms universitet ges ökade förutsättningar för en rättssäker och likvärdig bedömning mellan och inom Täbys kommunala skolor. Sammanfattningsvis anger skolorna att FoU-samverkan bidrar i skolornas systematiska arbete med att utveckla undervisningskvalitet och bedömarkompetens och att de ser en progression.

Inom Täby akademi för pedagogisk professionsutveckling har kompetensutveckling inom definierade skolutvecklingsområden skett, såsom kollegialt lärande och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Föreläsningar, poddar och gemensamma diskussioner och reflektioner är exempel på aktiviteter som har genomförts. Skolorna har även haft stöd kring hållbar skolutveckling via Täbys kommundoktorand och de forskare som Täby samarbetar med från Örebro samt Stockholms universitet.

På samtliga skolor har förstelärare haft en framträdande roll i att planera och genomföra utvecklingsarbete, medan skolledningen har deltagit i framtagande av ram och syfte samt uppföljning. Samarbete inom rektorsområden har bidragit till ett bredare och djupare perspektiv i det kollegiala lärandet då flera olika erfarenheter och kompetenser samlats. Fokus har legat på att skapa medvetenhet kring bedömning av olika förmågor i de olika ämnena, exempelvis förmågan att resonera. Gemensamma rutiner och ett gemensamt språk anges som viktiga faktorer för att skapa samsyn och likvärdighet i undervisning och i bedömningsarbetet.

Att skapa variation i bedömningsarbetet anges som grundläggande, då lärare genom att skapa breda och varierade bedömningsunderlag tar hänsyn till en större bredd av elevernas kunskaper och förmågor. En förutsättning för att bedömningsarbete ska vara brett och varierat är att undervisningen är varierad och utmanar eleverna i olika förmågor och färdigheter. En varierad undervisning fångar elevernas intresse på ett bättre sätt och bidrar till elevaktivitet samt delaktighet i undervisningen.

En implementering av centralt framtagna riktlinjer kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt har påbörjats. Det beskrivs som en framgångsfaktor att både skol- och fritidshemspersonal fått ta del av den kompetensutveckling som erbjudits. Som en följd av detta arbete sker samtal kring metoder och vikten av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt mer frekvent och systematiskt. Skolorna ser hur dessa satsningar på sikt kommer att gynna undervisningskvalitet och elevers måluppfyllelse i samtliga stadier och ämnen.

Digitaliseringens möjligheter

Den nationella handlingsplanen för skolans digitalisering, framtagen av SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) i nära samverkan med Skolverket och övriga skolväsendet, ska realiseras genom en lokal strategi. Syftet med en lokal strategi är att utveckla en hög digital kompetens och främja kunskapsutveckling hos både elever och pedagoger, samt att skapa förutsättningar att möta kommande lärarbrist med bibehållen kvalitet i undervisningen.

Täby kommuns lokala strategi, som har tagits fram under 2022, innehåller en ansvarsfördelning kring digitaliseringsuppdraget, en progressionsplan kopplad till de olika skolämnena samt mallar för att stötta skolorna i att upprätta en lokal organisation och IKT-plan kopplat till digitalisering. Strategin har presenterats för skolorna, där implementeringsarbetet nu pågår. Som stöd för skolorna finns även kommunens IKT-site med information, manualer och filmer om alla kommunens olika digitala verktyg, samt Täby Akademi-siten med pedagogiska tips kring hur man kan jobba med distansundervisning och för ökad digital kompetens i exempelvis SchoolSoft och Google Workspace.

På skolorna beskrivs digitalisering som ett medel för att samarbeta och kommunicera, fungera som lärrorsurs, följa lärprocesser och öka elevers motivation. Digital delning ökar möjligheterna för lärare att samplanera och utvärdera undervisningen med hjälp av kollegor. Vidare ser skolorna hur digitala lösningar bidrar i arbetet med att skapa tillgängliga lärmiljöer och kan användas som kompensatoriska verktyg.

Under läsåret har utveckling skett främst genom kollegialt lärande där lärare och fritidshemspersonal utbytt kunskaper och erfarenheter i olika forum. En del skolor har arbetat med att fortbilda personal genom föreläsningar och ser en progression i lärarnas användning av digitala verktyg. Andra skolor anger att rutiner samt verktyg behöver vidareutvecklas för att säkerställa att var och en har de kunskaper som krävs för att ge eleverna en likvärdig utbildning med stöd av digitaliseringens möjligheter. Flera skolor har påbörjat inventering av kompetens inom informations- och kommunikationsteknik (IKT-kompetens) under läsåret.

Kommunen har investerat såväl statsbidrag för likvärdig skola som övriga investeringsmedel för att förbättra tillgången till teknisk utrustning samt byta ut gamla enheter, vilket medfört att i stort sett alla elever har tillgång till en egen surfplatta eller dator. Medel har även använts till att köpa in digitala läromedel, där ett exempel är NE:s (Nationalencyklopedin) digitala läromedel för alla skolämnena i alla skolor. Även andra digitala verktyg som främjar digitalt lärande och en likvärdig skola har köpts in.

Barn- och grundskolenämndens mål

Underlag för resultat och bedömning av måluppfyllelse

Betyg och omdömen

I rapporten redovisas omdömen, genomsnittligt meritvärde, andelen elever som når kunskapskraven i samtliga skolämnen samt andelen elever som uppnår behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. För årskurs 3 finns inga officiella data tillgängliga hos Skolverket, varför statistiken har hämtats från Täbys lokala system. För årskurs 6 och 9 används statistik från Skolverket.

Nationella prov

Normalt sett genomförs nationella prov varje år i årskurserna 3, 6 och 9, och resultaten redovisas i Skolverkets statistikdatabas. För läsåren 2019/20 och 2020/21 finns dock inga officiella resultat publicerade, då de flesta prov ställdes in med anledning av covid-19-pandemin. Läsåret 2021/2022 genomfördes proven åter enligt ordinarie rutin. De officiella resultaten publiceras först i slutet av 2022, varför Täbys lokala statistik har använts i föreliggande rapport. Dessutom redovisas jämförelser mellan resultat på nationella prov och betygsresultat i de ämnen där nationella prov har genomförts och för de årskurser där betyg sätts.

Enkätundersökningen Våga Visa

Våga Visa är en brukarundersökning som görs varje vårtermin med vårdnadshavare i förskolan, förskoleklassen, årskurs 3 och 6, samt med elever i årskurs 3, 6 och 8. Enkäten är ett samarbete med flera andra kommuner i Stockholms län; Nacka, Danderyd, Sollentuna, Vallentuna, Upplands Väsby, Värmdö och Upplands-Bro. Kommunerna har tagit fram gemensamma enkätfrågor och varje kommun har även ett antal egna frågor.

Svarsfrekvensen för de svarsgrupper som redovisas i föreliggande rapport 2022 var för elever i årskurs 3: 88 procent, elever i årskurs 6: 91 procent, elever i årskurs 8: 87 procent.

Skolenheternas kvalitetsrapporter

Rapporten bygger på skolornas kvalitetsrapporter vilka innehåller läsårets resultat, genomförda arbetssätt, analys och identifierade förbättringsområden. Genom uppföljande systematiska kvalitetsdialoger med barn- och grundskolechef, elevhälsochef och utvecklingsstrateg skapas möjligheter till ytterligare förbättringar i den egna skolan.

Eleverna når högt ställda kunskapskrav

I detta avsnitt görs en fördjupning av elevernas kunskapsresultat i syfte att redogöra för måluppfyllelsen utifrån nämndmålet *Eleverna når högt ställda kunskapskrav*.

Läroplanens kursplaner för grundskolans olika ämnen innehåller förutom ämnets syfte och centrala innehåll även kriterier för bedömning av kunskaper i slutet av årskurs 3 samt betygskriterier för slutet av årskurs 6 respektive 9. (Dessa kriterier ersätter från 1 juli 2022 de tidigare kunskapskraven. I denna rapport används begreppet kunskapskrav, då texten avser läsåret 2021/2022.) Elevernas kunskapsutveckling följs upp kontinuerligt av läraren i grundskolans samtliga årskurser. I årskurs 1-5 ska läraren en gång per läsår i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6.

Täby kommun som huvudman använder skriftliga omdömen i årskurs 3 samt betyg i årskurs 6 och 9, i syfte att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling. Dessutom används resultat på nationella prov som genomförs i vissa ämnen i årskurs 3, 6 och 9. De nationella proven ska täcka så stora delar av kursplanen som möjligt, även om de av praktiska skäl inte kan göras så omfattande att allt finns med.

Kunskapsresultat, årskurs 3

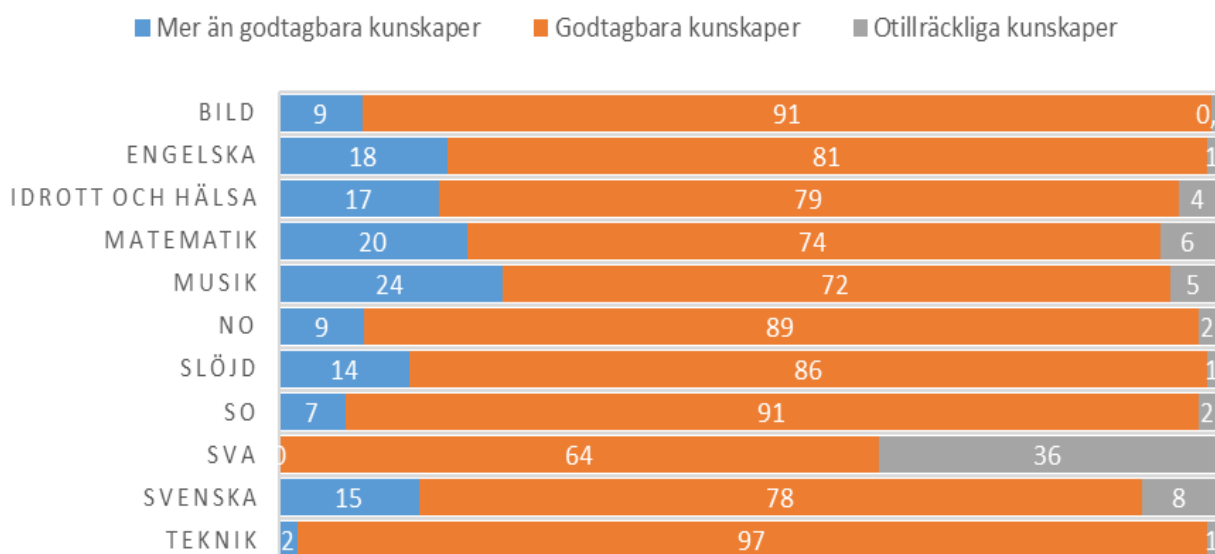
Nedan redovisas kunskapsresultaten för årskurs 3. I diagrammet redovisas läsårets skriftliga omdömen för alla Täbys kommunala skolor i samtliga skolämnen. I tabell 1 redovisas de skriftliga omdömena för matematik och svenska för varje skola. I tabell 2 redovisas läsårets resultat på nationella proven för varje skola.

Skriftliga omdömen

De skriftliga individuella utvecklingsplaner som läraren gör för varje elev i årskurs 1-5 är både tillbakablickande och framåtsyftande. De omdömen som ges i planen utgår från lärarens sammanställda information om elevens kunskaper i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper, och ska ge tydlig information om eleven riskerar att inte uppfylla kriterierna. Omdömena i den individuella utvecklingsplanen kan inte likställas med betyg.

Elevernas kunskapsnivå bedöms i tre nivåer: mer än godtagbara kunskaper, godtagbara kunskaper samt otillräckliga kunskaper.

SKRIFTLIGA OMDÖMEN, ÅRSKURS 3 (%)

Av diagrammet framgår att svenska är det ämne som har högst andel elever som inte uppnådde godtagbara kunskaper, 8 %. Därefter kommer matematik och musik där 6 respektive 5 % av eleverna hade otillräckliga kunskaper.

Andelen elever som ej uppnådde godtagbara kunskaper varierar mellan skolorna. Störst variation finns i ämnena svenska (2-27 %), matematik (0-31 %) samt musik (0-19 %).

Tabell 1.

Omdömen årskurs 3		
Andel som uppnått minst godtagbara kunskaper (procent)		
2021/2022	Matematik	Svenska
Brinkskolan	~100*	89
Byleskolan	92	89
Drakskeppsskolan	100	~100
Ellagårdsskolan	90	~100
Hägerneholmsskolan	~100	85
Kyrkskolan	~100	~100
Myrängsskolan	84	82
Norskolan	~100	~100
Näsbyarksskolan	69	73
Rösjöskolan	~100	~100
Slottsparksskolan	~100	~100
Vallatorpsskolan	~100	~100
Viggbysskolan	100	~100

Ytterbyskolan	~100	~100
Flickor	93	95
Pojkar	94	90
Viktat medelvärde	94	92

* ~100 innebär att det är mellan en och fyra elever som inte uppnått minst godtagbara kunskaper.

Nationella prov

I årskurs 3 genomförs nationella prov i ämnena matematik och svenska. Proven består av åtta delprov i vardera ämne. Hos Skolverket görs ingen sammanräkning av resultatet på de olika delproven för årskurs 3. Detta har istället gjorts i Täbys lokala system.

Tabell 2.

Nationella prov årskurs 3		
Andel som uppnått godkänt resultat på samtliga delprov (procent)		
2021/2022	Matematik	Svenska
Brinkskolan	88	84
Byleskolan	~100*	83
Drakskeppsskolan	61	82
Ellagårdsskolan	71	83
Hägerneholmsskolan	76	71
Kyrkskolan	75	87
Myrängsskolan	64	55
Norskolan	81	92
Näsbyarksskolan	44	63
Rösjöskolan	92	92
Slottsparksskolan	69	66
Vallatorpsskolan	68	90
Viggbyskolan	100	~100*
Ytterbyskolan	68	68
Flickor	80	86
Pojkar	75	78
Viktat medelvärde	76	83

* ~100 innebär att det är mellan en och fyra elever som inte uppnått godkänt på samtliga delprov.

Då resultaten som redovisas i tabell 2 avser andelen elever som fått ett *godkänt resultat på samtliga delprov* kan ett lägre utfall förväntas än för andelen elever som uppnår minst godtagbara kunskaper i de skriftliga omdömena (tabell 1), där det görs en sammanvägning av elevens kunskaper och enstaka bristfälliga kunskaper inte blir lika utslagsgivande.

För att jämföra Täbys resultat med de senast publicerade för riket behöver man gå tillbaka till förra tillfället då nationella prov genomfördes, läsåret 2018/2019. I matematik låg resultaten för Täbys kommunala skolor då mellan 87 och 99 % på de olika delproven, medan de för riket låg mellan 79 och 94 %. I svenska låg Täbys resultat mellan 95 och 99 % och i riket låg de mellan 90 och 98 %. I båda ämnena hade Täbys kommunala skolor högre resultat än riket på samtliga enskilda delprov.

Analys av kunskapsresultat, årskurs 3

Ett framgångskoncept som skolor tar upp för den undervisningskvalitet som är en viktig förutsättning för höga kunskapsresultat, är ett målmedvetet arbete med samförstånd och gemensamma visioner inom såväl enheten som rektorsområdet. Vid skolor som har använt samrättning av de nationella proven har lärarna upplevt att de utvecklat en bättre samsyn kring såväl bedömning som det pedagogiska arbetet i stort. Skolor rapporterar också att det pågående utvecklingsarbetet inom bedömarkompetens har utvecklat lärares kunskaper tillika förbättrat deras samsyn i bedömningsfrågor. Sådana resultat belyser vikten av att skolorna verkar för förbättrad likvärdighet och kvalitet i lärares bedömningar, parallellt med att arbetet pågår för att ytterligare höja kunskapsresultaten.

Något som rektorerna har noterat som en framgångsfaktor för goda kunskapsresultat är att lärarna är skickliga på att anpassa sin undervisning och att all pedagogisk personal har ett tydligt elevfokus för att möta elevernas behov under hela skoldagen. Någon skola nämner att lärarna har arbetat aktivt under läsåret med fördjupande arbete specifikt kring läs-, skriv- och matematikinläring, vilket de ser som avgörande för höga resultat på de nationella proven.

Vid de tillfällen då skolor har en lägre måluppfyllelse beskriver de att orsaker står att finna i exempelvis en hög andel elever med annat modersmål än svenska, eller att det finns ett visst förbättringsbehov av förutsättningarna för kollegial samverkan lärare emellan. Ibland saknar exempelvis ämneslärare kollegor inom rektorsområdet i det ämne och på det stadiet där de undervisar. I vissa fall rapporteras att det har tillkommit flera nya elever under läsåret i den aktuella årskursen, vilka också har varit nya i det svenska skolsystemet. Det blir då en stor utmaning för lärarna att på kort tid möjliggöra för eleverna att få förutsättningar att uppnå kunskapskraven i de olika ämnena. Covid-19-pandemin har på vissa skolenheter även detta läsår fått konsekvenser, till exempel i form av periodvis hög sjukfrånvaro bland både personal och elever. Detta har bland annat fått till följd att planerad kollegial samverkan om exempelvis metoder för undervisning och bedömning har reducerats på ett antal skolor.

Kunskapsresultat, årskurs 6

Nedan redovisas kunskapsresultaten för årskurs 6. I tabell 3 redovisas varje skolas betygsresultat över tid, utifrån andelen elever som når kunskapskraven i alla ämnen. I tabell 4 redovisas läsårets resultat på nationella proven för varje skola.

Betygsresultat

Tabell 3.

Andel elever i årskurs 6 som når kunskapskraven i alla ämnen (procent)			
	2021/2022	2020/2021	2019/2020
Brinkskolan	~100*	~100	~100
Byleskolan	~100	~100	92,5
Ellagårdsskolan	~100	~100	~100
Hägerneholmsskolan	79	~100	**
Kyrkskolan	86	~100	~100
Näsbydalskolan	79	75	85
Näsbyparksskolan	77	91	88
Rösjöskolan	~100	~100	~100
Vallatorpsskolan	63	81	-
Flickor	87	89	90
Pojkar	84	87	89
Medelvärde	85	88	89

* ~100 innebär att det är mellan en och fyra elever som inte uppnått minst godtagbara kunskaper.

** Hägerneholmsskolan fick årskurs 6 först läsåret 2020/2021.

Resultat på nationella prov

I årskurs 6 genomförs nationella prov i ämnena matematik, svenska och engelska. Proven består av 3-5 delprov i varje ämne som prövar de olika kunskapskraven i kursplanen på olika sätt. I årskurs 6 får eleven ett provbetyg per ämne, vilket genereras fram genom en sammanvägning av resultaten från de olika delproven. För att få ett provbetyg i de olika ämnena måste eleven ha deltagit i alla delprov i ämnet. Proven genomförs vid flera tillfällen under såväl hösttermin som vårtermin, något som kan ha betydelse för eventuella differenser mellan elevernas provresultat och betyg. (Se särskilt avsnitt nedan.)

Tabell 4.

Nationella prov årskurs 6			
Andel som uppnått godkänt provbetyg (procent)			
	Matematik	Svenska	Engelska
Brinkskolan	100	100	100

Byleskolan	~100*	~100	100
Ellagårdsskolan	100	100	100
Hägerneholmsskolan	~100	~100	~100
Kyrkskolan	~100	~100	100
Näsbydalsskolan	~100	100	~100
Näsbyparksskolan	94	92	~100
Rösjöskolan	100	100	~100
Vallatorpsskolan	~100	~100	~100
Flickor	97	98	99
Pojkar	97	96	98
Medelvärde	97	97	98

* ~100 innebär att det är mellan en och fyra elever som inte uppnått minst godtagbara kunskaper.

Analys av kunskapsresultat, årskurs 6

Skolorna beskriver att det långsiktiga arbetet med formativ bedömning och utvecklad bedömarkompetens har gett resultat för elevernas lärande. En viktig komponent i att utveckla bedömarkompetens är att erbjuda en variation i bedömningspraktiker, där lärarna låter eleverna visa sina förmågor på flera olika sätt. Lärare kan även beakta de kunskaper som eleverna visar upp i andra ämnen än det egna, vilket blir särskilt aktuellt i ämnen som till exempel svenska där muntlig och skriftlig framställning i flera andra ämnen kan användas som bedömningsunderlag. En ytterligare aspekt som beskrivs av skolorna är att formativa sätt att arbeta, med återkopplingar för att möjliggöra för elever att se sitt nästa utvecklingssteg, gynnar deras förståelse av den egna läroprocessen, delaktighet i sin kunskapsutveckling och i förlängningen elevens lärande.

När det gäller de tillfällen då skolor uppvisar en lägre måluppfyllelse finns det en bakgrund i bland annat en stor spridning i elevernas kunskapsnivå, vilket gör arbetet med undervisningens tillgänglighet för alla elever särskilt betydelsefullt tillika extra utmanande. Även utmaningar i att upprätthålla en god studiero under lektionerna anges som en bakgrundsfaktor till lägre måluppfyllelse.

I vissa fall beskriver skolor även att de har tagit emot nya elever som saknar en åldersadekvat kunskapsnivå, vilket är något som ofta innebär stora behov av anpassningar i undervisningen. Det gäller i synnerhet elever som inte uppnått en förväntad nivå av läs- och skrivförmåga. På skolor som har årskurs 6 som sin lägsta årskurs blir det, trots omfattande insatser, en särskild utmaning att under endast ett läsår ge dessa elever förutsättningar att nå kunskapskraven för årskurs 6 i alla ämnen. Arbetet pågår med att ytterligare förbättra uppföljningen av mottagandet av nya elever för att möjliggöra för elevens kunskapsutveckling och ytterligare utveckla skolans arbete med extra anpassningar.

Kunskapsresultat, årskurs 9

Nedan redovisas kunskapsresultaten för årskurs 9. I tabell 5 redovisas varje skolas betygsresultat över tid i form av andelen som uppnått kunskapskraven, behörighet till yrkesprogram i gymnasiet samt genomsnittligt meritvärde. Snittet jämförs med fristående skolor samt med länet och riket. I tabell 6 redovisas läsårets resultat i förhållande till ett antal jämförelsekommuner som är utvalda utifrån att de har liknande socioekonomiska förutsättningar och att de likt Täby har en jämförelsevis låg skattesats. I tabell 7 redovisas pojkars och flickors resultat på lokal nivå över tid jämfört med länet och riket. I tabell 8 redovisas läsårets resultat på de nationella proven i ämnena matematik, svenska och engelska för varje skolenhet.

Betygsresultat

Tabell 5.

Skola/läsår	Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)				Andel elever som uppnått behörighet till yrkesprogram (%)				Genomsnittligt meritvärde (poäng)			
	21/22	20/21	19/20	18/19	21/22	20/21	19/20	18/19	21/22	20/21	19/20	18/19
Näsbydalsskolan	81	88	86	85	93	95	96	89	260	262	265	264
Näsbyparksskolan	90	95	95	89	95	~100	~100	94	283	277	288	262
Skarpängsskolan	97	97	94	94	100	100	96	95	266	261	261	261
Skolhagenskolan	97	95	96	93	~100	100	~100	~100	265	264	266	264
Vallatorpskolan	85	75	83	93	~100	78	87	~100	243	227	241	255
Täby egen regi	92	93	92	90	97 ¹	97	96	94	266	263	266	262
Täby, fristående	90	87	88	88	95	94	93	93	264	264	261	262
Länet (samtliga huvudmän)	80	81	81	81	89	90	90	89	247	249	249	248
Riket (samtliga huvudmän)	74	76	76	76	85	86	86	84	229	232	231	230

* ~100 innebär att det är mellan en och fyra elever som inte uppnått minst godtagbara kunskaper.

¹En grupp elever har gjort kompletteringar inom sommarens lovskola, vilket ger ett resultat på 97,5 % som dock inte syns i den officiella statistiken.

Elevernas resultat i förhållande till Täbys jämförelsekommuner

Tabell 6.

Kommuner, grundskola egen regi	Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)	Andel elever som uppnått behörighet till yrkesprogram (%)	Genomsnittligt meritvärde (poäng)
Täby	92	97	266
Danderyd	94	97	276
Nacka	88	93	263
Sollentuna	86	91	260
Solna	76	88	236
Lidingö	90	96	270
Österåker	80	87	245

Tabellen visar att Täby har näst högst andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, högst andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram (tillsammans med Danderyds kommun), samt tredje högsta meritvärde av jämförelsekommunerna.

Betygsresultat årskurs 9, flickor – pojkar

Tabell 7.

Läsår	Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)				Andel elever som uppnått behörighet till yrkesprogram (%)				Genomsnittligt meritvärde (poäng)			
	21/22	20/21	19/20	18/19	21/22	20/21	19/20	18/19	21/22	20/21	19/20	18/19
Täby egen regi pojke	91	95	91	90	96	98	96	93	255	260	257	253
Täby egen regi flicka	93	90	93	92	97	96	96	95	279	267	275	273
Län pojke	80	80	80	80	89	90	89	88	239	239	238	237
Län flicka	80	82	83	83	89	91	90	90	255	259	261	260
Riket pojke	73	74	74	73	84	85	84	83	219	220	218	217
Riket flicka	76	78	79	78	86	87	87	86	240	244	245	243

Resultat på nationella prov

I årskurs 9 genomförs nationella prov i ämnena svenska, matematik och engelska samt i ett SO- respektive NO-ämne. Proven består av 2-4 delprov i varje ämne som prövar de olika kunskapskraven i kursplanen på olika sätt. I årskurs 9 får eleven ett provbetyg per ämne, vilket genereras fram genom en sammanvägning av resultaten från de olika delproven. För att få ett provbetyg i de olika ämnena måste eleven ha deltagit i alla delprov i ämnet. Proven genomförs vid flera tillfällen under såväl hösttermin som vårtermin, något som kan ha betydelse för eventuella differenser mellan elevernas provresultat och betyg. (Se särskilt avsnitt nedan.)

Tabell 8.

Nationella prov årskurs 9			
Andel som uppnått godkänt provbetyg (%)			
Ämne	Matematik	Svenska	Engelska
Näsbydalskolan	~100*	94	~100
Näsbyarksskolan	~100	~100	100
Skarpängsskolan	~100	100	100
Skolhagenskolan	~100	~100	~100
Vallatorpsskolan	~100	~100	100
Flickor	~100	~100	~100
Pojkar	96	97	~100
Medelvärde	97	98	~100

* ~100 innebär att det är mellan en och fyra elever som inte uppnått minst godtagbara kunskaper.

Analys av kunskapsresultat, årskurs 9

Något som av skolorna beskrivs som särskilt betydelsefullt för en god måluppfyllelse är en hög andel legitimerade och kompetenta lärare som använder all sin professionalitet för att hitta olika alternativa vägar för att eleverna ska nå målen med utbildningen. En förmåga som särskilt framhålls är lärarnas skicklighet i att möta eleverna där de befinner sig i sin läroprocess, samt att ge formativ återkoppling för att eleven ska ges förutsättningar att nå nästa steg i sin kunskapsutveckling. Skolorna arbetar ständigt med att individualisera och anpassa undervisningen utifrån elevernas förutsättningar, i syfte att möjliggöra för eleverna att nå sin fulla potential. Grupperingar med färre elever och flexibelt lärtöd, där speciallärare och specialpedagog arbetar nära elever och lärare i klassrummen, är två arbetssätt som nämns.

Andra faktorer som rapporteras bidra till hög måluppfyllelse är välfungerande elevhälsa, tydliga gemensamma rutiner för lärares arbete samt ett starkt ledarskap i klassrummet. Skolorna lyfter också fram ett långsiktigt kollegialt samarbete inom varje ämne, arbetslag och mellan stadier som kommer alla lärare och elever till gagn. Även den kommungemensamma

kompetensutveckling som genomförts inom bedömarkompetens och tillgängligt lärande nämns som ett betydelsefullt inslag.

I de fall då skolor uppvisar en lägre måluppfyllelse kopplas det ofta till psykisk ohälsa och problematik i samband med hög skolfrånvaro. Elever i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram som i enstaka fall innefattar anpassad studiegång, vilket kan innebära att eleven inte läser alla skolans ämnen. Detta kan ge utslag i den enskilda skolans statistik över genomsnittligt meritvärde och andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen. Andra orsaker kan vara att skolor har tagit emot flera nyanlända elever, ibland så sent som i årskurs 9. Även mottagande av elever från andra skolor under slutet av grundskoletiden, då eleverna inte har uppnått en åldersadekvat kunskapsnivå, kan göra det mycket svårt för en skola att ge dessa elever förutsättningar att nå kunskapskraven i de olika ämnena.

Betygsresultat i relation till resultat på nationella prov, årskurs 6 och 9

Vid betygssättning i ett ämne som det ges nationella prov i ska elevens resultat på dessa prov särskilt beaktas. Provresultatet har alltså en särskild betydelse vid betygssättningen, vilket innebär att en jämförelse mellan provresultat och betyg kan ge information om hur korrekt betygssättningen är. Systematiska avvikelser i resultat på gruppnivå kan indikera att resultatet från de nationella proven inte särskilt har beaktats.

De nationella proven ska dock inte helt styra betyget och resultatet på ett nationellt prov kan inte vara lärarens enda underlag vid betygssättningen. I ett nationellt prov är det inte möjligt att utvärdera elevernas kunskaper i förhållande till hela ämnets kursplan. Vid betygssättningen utvärderar läraren allsidigt all information om elevens kunskaper, inklusive resultatet från ett nationellt prov. I undersökningar som bland annat Skolverket har gjort framgår att det huvudsakliga skälet till att elevens ämnesbetyg blir annorlunda än resultatet på nationella proven är att provresultaten anses vara missvisande. En anledning till det är att proven inte testar hela kursplanen utan att det finns delar som inte provas, och därmed blir proven missvisande. En orsak till att betygen kan bli högre än provresultaten är att elever som är vana vid att ha tillgång till anpassningar i undervisningen inte får detta på proven och att proven därför blir missvisande. Det kan gälla elever med dyslexi som brukar använda talsyntes eller nyanlända elever med bristande ordkunskap. Eleverna kan också drabbas av stress vid provtillfället vilket kan påverka resultatet negativt, enligt lärarna. Skillnader mellan provresultat och ämnesbetyg kan också uppstå genom att lärarna genom de nationella proven upptäcker brister i elevernas kunskaper som de sedan hinner arbeta med i undervisningen fram till dess betyg ska sättas. Bristerna hinner därmed avhjälpas innan betyget sätts.²

² Skolverket (2022) *Genomföra och bedöma nationella prov i grundskolan*; Skolverket (2021) *Missvisande resultat kan förklara skillnader mellan nationella prov och betyg*; Jönsson & Klapp (2020) Svenska lärares syn på avvikelser mellan resultat på nationella prov och ämnesbetyg, *Educare - Vetenskapliga Skrifter*, (4), 88-108; Skolverket (2019) *Analyser av likvärdig betygssättning mellan elevgrupper och skolor*, rapport 475.

I tabell 9 och 10 redovisas andelen elever i de kommunala skolorna som hade högre, samma respektive lägre ämnesbetyg jämfört med resultat på nationella proven i ämnena matematik, svenska och engelska i årskurs 6 respektive 9.

Tabell 9

Andel elever med lägre, samma eller högre betyg än resultat på nationella proven – årskurs 6	Svenska	Matematik	Engelska
Lägre betyg	3%	3%	14%
Samma betyg som provresultat	80%	87,5%	84%
Högre betyg	17%	9,5%	2%

Tabell 10

Andel elever med lägre, samma eller högre betyg än resultat på nationella proven – årskurs 9	Svenska	Matematik	Engelska
Lägre betyg	4%	2%	9%
Samma betyg som provresultat	63%	76%	85%
Högre betyg	34%	22%	6%

Om Täby ska jämföras med riket behöver man gå tillbaka till förra tillfället då nationella prov genomfördes, läsåret 2018/2019, varifrån de senaste officiella resultaten finns att hämta. Vid detta tillfälle hade Täby i samtliga tre ämnen i både årskurs 6 och 9 en högre andel elever än riket som hade samma ämnesbetyg som provresultat.

I Täby, som i riket, är engelska det ämne där det är vanligast att betygen är lägre än provresultaten. Läsåret 2018/2019 var differenserna i engelska mindre i Täby än i riket i båda årskurserna; mellan 4 och 16% i Täby, samt mellan 6 och 17% differens i riket. Svenska är det ämne i Täby där det är vanligast att betygen är högre än provresultaten. Läsåret 2018/2019 var differenserna även i svenska mindre i Täby än i riket i båda årskurserna; mellan 8 och 22% i Täby, samt mellan 9 och 28% differens i riket. Matematik placerar sig i Täby mellan engelska och svenska i den aktuella jämförelsen. Läsåret 2018/2019 var differenserna i matematik samma eller mindre i Täby än i riket i båda årskurserna; mellan 0 och 30% i Täby, samt mellan 1 och 39% differens i riket.

Skolorna anger delvis olika orsaker till differenser mellan betyg och resultat på nationella prov, och flera av dessa har även lyfts på nationellt håll.³ En orsak som anges till att betygen blir högre är att många elever blir stressade och nervösa inför de nationella proven och inte

³ Skolverket (2021) *Missvisande resultat kan förklara skillnader mellan nationella prov och betyg.*

förmår visa sina kunskaper lika väl som de gör i den ordinarie undervisningen och dess bedömningsituationer. Vidare finns flera verktyg som skolorna kan använda sig av i den ordinarie undervisningen och bedömningen, som inte finns i de nationella proven. Exempelvis kan eleverna erbjudas att göra omprov, det finns möjlighet för nyanlända elever att få bedömningsuppgifter översatta till sitt hemspråk, och elever som behöver extra anpassningar kan exempelvis få möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Skillnader mellan betyg och provresultat kan också uppstå för att elever har kunnat arbeta vidare med vissa ämnesområden efter proven, och på så sätt har de fått ett högre betyg än provresultat.

En orsak som skolorna anger till att betygen ibland blev lägre än provresultatet är att i nationella proven ska en sammanvägd bedömning göras av de olika delprovets resultat, och att en sådan princip inte skulle tillämpas för betygssättningen. En annan förklaring till differenser som lyfts är att nationella proven inte inkluderar hela kursplanens innehåll och att provresultaten därför kan bli missvisande.

Ett område som uppmärksammas av skolorna i relation till hög och likvärdig undervisningskvalitet är vikten av kollegial samverkan lärare emellan. Skolverket anger att det är viktigt för lärare att ha möjlighet att samråda med kollegor när det finns tveksamheter om hur en elevs resultat på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Det blir särskilt viktigt när lärare överväger att sätta betyg för flera elever som avviker från resultaten på nationella prov.⁴ Ibland saknar exempelvis ämneslärare kollegor inom skolenheten eller rektorsområdet i det ämne och på det stadiet där de undervisar. Täby Akademi för pedagogisk professionsutveckling erbjuder kommunövergripande tillfällen för kompetens- och utvecklingsarbete inom varje skolämne, i syfte att bereda samtliga lärare möjligheter att utveckla sin undervisning i samverkan med andra. Denna verksamhet fungerar liksom främjande för likvärdigheten mellan skolenheterna.

De kommunala skolornas pågående utvecklingsarbete inom bedömarkompetens, med fokus på sambedömning och kollegial samverkan, syftar till att öka kvaliteten och likvärdigheten i lärares bedömningar. FoU-samverkan har hittills påvisat goda resultat vad avser upplevd kvalitet och likvärdighet i bedömningen, samt minskade differenser mellan ämnesbetyg och resultat på nationella prov i ämnena matematik och engelska. Arbetet fortsätter kommande läsår.

⁴ Skolverket (2022) *Genomföra och bedöma nationella prov i grundskolan*.

Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna är högt

I detta avsnitt av rapporten görs en fördjupning av resultaten i brukarundersökningen Våga Visa, i syfte att redogöra för måluppfyllelsen utifrån nämndmålet *Förtroendet för de pedagogiska verksamheterna är högt*.

Elever i årskurs 3, 6 och 8 har fått svara på påståenden avseende *nöjdhet* respektive *trygghet* i skolan. I årskurs 3 har eleverna även fått svara på påståenden i förhållande till fritidshemmet. Tabell 11-14 redovisar andel instämmande i påståendena över tid. Andel instämmande är den andel (%) som instämmer i ganska eller mycket stor utsträckning i enkätens påstående. Decimaler har avrundats till heltal. Tomma rutor innebär att den aktuella årskursen inte finns på alla skolenheter.

I måluppfyllelsen avseende *nöjdhet* ligger årskurs 6 och 8 något över genomsnittet i jämförelse med samtliga deltagande kommuner i Våga Visa-undersökningen. Avseende upplevd *trygghet* ligger alla tre årskurser något över genomsnittet i jämförelse med samtliga deltagande kommuner i Våga Visa.

Eleverna är nöjda med sin skola

Det påstående i enkäten som eleverna fick ta ställning till var "Jag är nöjd med min skola".

Tabell 11.

Nöjdhet med skolan (%)	Årskurs 3			Årskurs 6			Årskurs 8		
	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Skola/läsår									
Brinkskolan	96	95	100	82	73	72			
Byleskolan	86	91	91	81	85	94			
Drakskeppsskolan	96	83	85						
Ellagårdsskolan	72	100	96	77	100	60			
Hägerneholmsskolan	84	95	92	88	90				
Kyrkskolan	96	97	85	86	100	61			
Myrängsskolan	97	92	82						
Norskolan	94	94	78						
Näsbydalskolan				84	83	80	89	79	68
Näsbyparksskolan	80	100	93	88	87	87	89	97	84
Rösjöskolan	92	96	97	89	91	93			
Skarpängsskolan							87	90	87
Skolhagenskolan							91	86	90
Slottsparksskolan	96	89	72						
Vallatorpsskolan	87	85	92	66	53	78	83	71	84
Viggbysskolan	100	94	88						
Ytterbyskolan	90	81	68						
Viktat medelvärde	90	92	88	84	84	80	87	87	82
Pojke Täby	88	94	86	86	87	83	92	89	86

Nöjdhet med skolan (%)	Årskurs 3			Årskurs 6			Årskurs 8		
Flicka Täby	93	90	91	84	83	79	86	89	80

Eleverna är nöjda med sitt fritidshem

På motsvarande sätt som för skolan fick eleverna i Våga Visa-enkäten ta ställning till påståendet "Jag är nöjd med mitt fritids". Endast årskurs 3 tillfrågas.

Tabell 12.

Andel instämmande (%)	Nöjdhet med fritidshemmet, årskurs 3		
	2021/22	2020/21	2019/20
Brinkskolan	96	97	98
Byleskolan	91	93	92
Drakskeppsskolan	92	97	89
Ellagårdsskolan	75	100	100
Hägerneholmsskolan	87	97	92
Kyrkskolan	93	97	86
Myrängsskolan	100	95	79
Norskolan	93	88	90
Näsbyarksskolan	77	94	95
Rösjöskolan	97	99	97
Slottsparksskolan	92	97	65
Vallatorpsskolan	91	93	93
Viggbysskolan	100	98	89
Ytterbyskolan	97	90	79
Viktat medelvärde	92	95	90
Pojke Täby	92	94	88
Flicka Täby	92	96	92

Eleverna känner sig trygga i sin skola

Det påstående i enkäten som eleverna fick ta ställning till var "Jag känner mig trygg i skolan".

Tabell 13.

Upplevd trygghet i skolan (%)	Årskurs 3			Årskurs 6			Årskurs 8		
	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Skola/läsår	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Brinkskolan	98	91	100	92	86	89			
Byleskolan	87	89	90	85	92	94			
Drakskeppsskolan	100	86	90						

Upplevd trygghet i skolan (%)	Årskurs 3			Årskurs 6			Årskurs 8		
Ellagårdsskolan	85	98	96	94	100	93			
Hägerneholmskolan	91	95	92	88	95				
Kyrkskolan	98	92	87	83	97	84			
Myrängsskolan	97	92	87						
Norskolan	94	83	89						
Näsbydalskolan				84	86	87	91	84	86
Näsbyparksskolan	72	76	96	87	92	78	88	98	90
Rösjöskolan	93	92	93	87	86	88			
Skarpängsskolan							94	94	85
Skolhagenskolan							96	91	87
Slottsparksskolan	92	96	90						
Vallatorpsskolan	95	87	92	83	75	91	83	91	88
Viggbyskolan	100	83	79						
Ytterbyskolan	92	86	76						
Viktat medelvärde	93	90	90	87	90	86	92	92	87
Pojke Täby	93	92	90	89	91	88	95	94	88
Flicka Täby	93	88	91	87	89	84	89	93	87

Eleverna känner sig trygga i sitt fritidshem

På motsvarande sätt som för skolan fick eleverna i Våga Visa-enkäten ta ställning till påståendet "Jag känner mig trygg på fritids". Endast årskurs 3 tillfrågas.

Tabell 14.

Andel instämmande (%)	Upplevd trygghet i fritidshemmet, årskurs 3		
	21/22	20/21	19/20
Läsår			
Brinkskolan	98	97	98
Byleskolan	93	95	88
Drakskeppsskolan	97	93	85
Ellagårdsskolan	86	98	92
Hägerneholmsskolan	87	95	88
Kyrkskolan	98	87	97
Myrängsskolan	94	95	77
Norskolan	95	93	97

Andel instämmande (%)	Upplevd trygghet i fritidshemmet, årskurs 3		
Näsbyarksskolan	77	88	95
Rösjöskolan	98	99	94
Slottsparksskolan	94	100	81
Vallatorpsskolan	98	90	90
Viggbysskolan	100	86	94
Ytterbyskolan	93	94	86
Viktat medelvärde	94	94	91
Pojke Täby	95	94	88
Flicka Täby	94	94	93

Sammanfattande analys

Skolorna beskriver ett stabilt värdegrundsarbete, ett starkt ledarskap i klassrummet och olika trygghetsskapande aktiviteter som framgångsfaktorer i arbetet med att öka och bibehålla elevernas nöjdhet och trygghet. Genom att bygga upp en kultur på skolan som präglas av gemensamma strukturer och traditioner gynnas trivsel och trygghet bland såväl elever som personal. Flera skolor betonar vikten av kommunikation och bemötande; att den pedagogiska personalen har ett förhållningssätt gentemot eleverna och en elevsyn som präglas av positiva förväntningar på eleverna. Att personalen är tillgänglig för eleverna uppges också bidra till upplevelsen av trivsel och trygghet.

Flera skolor har utsedda grupper som ansvarar för att anordna trygghetsskapande aktiviteter, exempel på dessa är värdegrundsveckor, trygga terminsstarter och meningsfulla raster. Rastvärdskapet i kombination med olika organiserade rastaktiviteter uppges minska risken för konflikter under just raster.

Projektet kring bedömarkompetens har lett till en bredd i undervisningen och ett ökat elevinflytande, vilket skolorna uppges skapa nöjdhet hos eleverna. Tydliga mål och lektionsstrukturer, i kombination med höga förväntningar uppges vidare öka arbetsroen i klassrummet. Goda rutiner vid övergångar mellan olika stadier och verksamheter bidrar till elevers trygghet och möjliggör ett förebyggande arbete för att utforma en god mottagande lärmiljö.

Elevhälsans arbete beskrivs som avgörande för nöjdheten och tryggheten, där ett tätt samarbete med resten av skolpersonalen gynnar det förebyggande arbetet och det snabba agerandet.

På fritidshemmet är en hög personaltäthet och olika anordnade aktiviteter faktorer som leder till ökad nöjdhet och trygghet bland elever. En trygghetsskapande åtgärd som en del skolor arbetar för är att eleverna ska träffa samma vuxna i både fritidshemmet och under lektionstid. Samverkanstid mellan personal i skola och fritidshem uppges vara viktigt då verksamheterna går hand i hand och är två lika viktiga komponenter i de yngre elevernas vardag.

En del skolor uppvisar en lägre måluppfyllelse avseende nöjdhet och trygghet jämfört med tidigare år. Detta förklaras bland annat med en hög andel nytillkomna elever samt hög

sjukfrånvaro bland personalen. Sjukfrånvaron har bland annat lett till att inarbetade rutiner har varit svårare att följa och att pedagogerna har upplevt en otydlighet i roller och ansvar. Berörda skolor uppger att de fortsättningsvis kommer att arbeta för mer systematik och likvärdighet, ett stärkt ledarskap i klassrummet samt gemensamma strukturer för ökad ordning och studiero. Ett utvecklingsområde som anges är att arbeta för mer samsyn och enhetlighet i trygghetsarbetet där exempelvis värdegrundsarbetet implementeras på samma sätt i alla årskurser.

I fritidshemsverksamheten uppger vissa skolor att det finns variationer gällande i vilken grad pedagogerna arbetar i enlighet med läroplanen samt hur verksamheten utvärderas och följs upp, vilket kan ha varit en orsak till en lägre måluppfyllelse. Någon skola uppger att ett utvecklingsområde i fritidshemmet är planeringar med tydligare koppling till verksamhetsmålen. Sjukfrånvaro till följd av pandemin har lett till en periodvis lägre personaltäthet i fritidshemmet, vilket bland annat fått till följd att pedagogerna blivit tvungna att skära ned på antalet aktiviteter. Processen med att säkerställa kvalitet och likvärdighet har börjat på dessa skolor, men är i behov av att fortsätta. Ett par skolor framför att delar i den fysiska utemiljön ses över för att säkerställa tryggheten.

Elevernas psykiska och fysiska hälsa främjas i de pedagogiska verksamheterna

I detta avsnitt görs en fördjupning av svaren i brukarundersökningen Våga Visa, i syfte att redogöra för måluppfyllelsen utifrån nämndmålet *Elevernas psykiska och fysiska hälsa främjas i de pedagogiska verksamheterna*.

Elever i årskurs 3, 6 och 8 har fått svara på ett påstående avseende *daglig fysisk aktivitet*. Elever i årskurs 6 och 8 har även fått svara på ett påstående avseende deras *mående* i skolan. Tabell 15-16 redovisar andel instämmande i påståendena över tid. Andel instämmande är den andel (procent) som instämmer i ganska eller mycket stor utsträckning i enkätens påstående. Decimaler har avrundats till heltal. Tomma rutor innebär att den aktuella årskursen inte finns på alla skolenheter.

Enkätfrågorna kopplade till fysisk och psykisk hälsa är specifika för Täby kommun i Våga Visa-undersökningen, vilket gör att det inte går att jämföra måluppfyllelsen med övriga deltagande kommuner.

Elevers dagliga fysiska aktivitet

Det påstående i enkäten som eleverna fick ta ställning till var i årskurs 3 “Jag rör på mig varje dag i skolan”. För årskurs 6 och 8 var påståendet formulerat “Jag deltar i någon form av spontan eller fysiskt organiserad aktivitet varje dag i skolan (lektioner, raster, fritidshemsverksamhet)”.

Tabell 15.

Elever som är fysiskt aktiva dagligen (%)	Årskurs 3			Årskurs 6			Årskurs 8		
	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Skola/läsår	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Brinkskolan	96	94	100	64	43	89			
Byleskolan	97	99	95	58	69	92			
Drakskeppsskolan	100	92	87						
Ellagårdsskolan	96	100	97	83	77	85			
Hägerneholmskolan	87	98	100	64	95				
Kyrkskolan	96	97	100	75	79	71			
Myrängsskolan	97	100	100						
Norskolan	98	94	98						
Näsbydalskolan				48	51	73	56	40	80
Näsbyparksskolan	92	96	100	57	69	87	53	54	79
Rösjöskolan	96	99	100	71	71	82			
Skarpängsskolan							52	65	77

Elever som är fysiskt aktiva dagligen (%)	Årskurs 3			Årskurs 6			Årskurs 8		
Skolhagenskolan							65	61	89
Slottsparksskolan	100	96	94						
Vallatorpsskolan	100	97	97	45	40	81	39	38	84
Skola/läsår	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Viggbyskolan	100	100	100						
Ytterbyskolan	97	100	95						
Viktat medelvärde	97	97	97	62	65	83	56	56	82
Pojke Täby	96	97	97	69	71	85	62	61	87
Flicka Täby	98	97	98	57	60	82	50	51	76

Elevers mående i skolan

Det påstående i Våga Visa-enkäten som eleverna fick ta ställning till var "Jag mår oftast bra i skolan". Endast årskurs 6 och 8 tillfrågas.

Tabell 16.

Elever som oftast mår bra i skolan (%)	Årskurs 6			Årskurs 8		
	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Läsår	21/22	20/21	19/20	21/22	20/21	19/20
Brinkskolan	85	82	78			
Byleskolan	79	83	95			
Drakskeppsskolan						
Ellagårdsskolan	85	86	87			
Hägerneholmsskolan	90	90				
Kyrskolan	77	92	71			
Myrängsskolan						
Norskolan						
Näsbydalskolan	72	81	81	77	58	76
Näsbyparksskolan	84	86	79	81	88	82
Rösjöskolan	84	83	91			
Skarpängsskolan				84	87	68
Skolhagenskolan				89	78	92
Slottsparksskolan						
Vallatorpsskolan	62	58	81	61	67	96
Viggbyskolan						

Elever som oftast mår bra i skolan (%)	Årskurs 6			Årskurs 8		
Ytterbyskolan						
Viktat medelvärde	80	82	83	83	79	81
Pojke Täby	86	84	88	89	86	86
Flicka Täby	78	82	78	77	72	76

Sammanfattande analys

Hög måluppfyllelse när det handlar om fysisk rörelse handlar enligt skolorna om medvetna satsningar på rastaktiviteter samt att man har en inbjudande skolgård med åldersadekvat material och utrustning som möjliggör rörelse och lek i olika former. Någon skola beskriver även att eleverna erbjuds rastpromenad varje dag.

I mellanstadiet och högstadiet är måluppfyllelsen för fysisk rörelse generellt sett lägre. Skolorna förklarar detta med att det saknas en systematik för att motivera eleverna att röra på sig i större utsträckning och att det behöver göras mer riktade insatser för elever i de högre årskurserna för att motivera till fysisk rörelse. På någon skola har det framkommit att vissa moment i de lekar som erbjuds upplevs som alltför tävlingsinriktade. Vidare har vissa skolor sett en skillnad mellan könen, där de fysiska aktiviteter som erbjuds främst attraherar pojkar. Skolorna ser här att utbudet behöver bli mer varierat för att få även flickor att röra på sig under exempelvis raster.

Två tydliga framgångsfaktorer i förhållande till elevers mående är att skolor anordnar trygghets- och trivselskapande aktiviteter och att det finns en utvecklad samverkan mellan olika yrkesgrupper, såsom elevhälsoteam, lärare och övrig pedagogisk personal i exempelvis fritidshemmet. I någon skola beskrivs hur kurator har varit aktiv i fritidshemmets arbete och aktiviteter, samt utgjort ett stöd för medarbetare i konflikthantering bland elever. Lägre resultat för elevers mående förklaras bland annat med brister i arbetsro i vissa klasser, upplevd otrygghet till följd av elevkonflikter, brister vad gäller samverkan mellan personalgrupper och avsaknad av meningsfulla rastaktiviteter. Någon skola anger att eleverna i årskurs 6 känner en ökad stress inför betygssättning och upplever bedömningsprocessen som pressande, där flickorna beskrivs som särskilt drabbade. Ett centralt syfte med det kommunövergripande samarbetet med forskare och kompetensutvecklingsarbetet kring lärares bedömarkompetens handlar om att eftersträva en hållbar bedömningspraktik, vilket bland annat har till ändamål att minska elevers stress inför betygssättning.

Några skolor uppger att andelen elever med psykisk ohälsa har ökat, där fler elever än tidigare har en frånvaroproblematik kopplad till ångest och upplevd stress. Såväl central som lokal elevhälsa arbetar med kompetensutveckling samt förebyggande och främjande aktiviteter i relation till områdena psykisk hälsa och skolnärvaro. Flera skolor rapporterar att frånvaro har blivit en större utmaning även bland de yngsta eleverna. En potentiell förklaring som de lyfter är att många elever har blivit mer vana vid att både de själva och vårdnadshavarna har varit

hemma mer än tidigare på grund av såväl pandemirestriktioner som en ökad grad av hemarbete för de vuxna under och även efter pandemin. På vissa enheter finns behov av att förstärka rutiner kring frånvaro och då framförallt avseende elever med hög giltig (dvs anmäld) frånvaro, som på vissa enheter ökat under läsåret.

Bland de framgångsfaktorer bakom hög måluppfyllelse som ofta framhålls av skolorna finns elevhälsans arbete i relation till elever som har svårigheter att nå läroplanens mål av olika orsaker. Arbetet rör såväl särskilt stöd som närvarofrämjande insatser samt fysisk och psykisk hälsa. Elevhälsans rutiner för uppföljning av elever, ett salutogent perspektiv samt hög kompetens och prestigelöshet hos elevhälsans professioner beskrivs som en grund för det goda arbetet.

Att elevhälsoarbetet är inkluderat i den dagliga undervisningen anges som ett tydligt framgångskoncept. Relationen mellan skola och hem är ytterligare en viktig faktor i det främjande och förebyggande arbetet, som skolorna ser goda förutsättningar för att utveckla vidare i samband med pandemins tillbakagång.